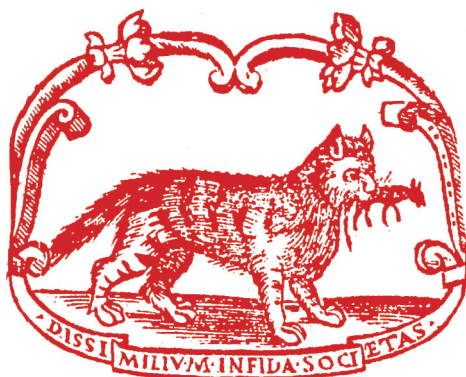

Gianfranco Sanguinetti

Ο ΔΥΤΙΚΟΣ ΔΕΣΠΟΤΙΣΜΟΣ

Αθήνα - Απρίλιος 2020

ΟΙ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΩΝ ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ

Η μετατροπή των αντιπροσωπευτικών δημοκρατιών της Δύσης σ' ένα εντελώς νέο δεσποτισμό έχει πάρει, εξαιτίας του ιού, τη νομική μορφή της «ανωτέρας βίας» (στη νομολογία η ανωτέρα βία είναι, ως γνωστόν, μια εκ των περιπτώσεων απαλλαγής ευθυνών). Και έτσι ο νέος ιός είναι, ταυτοχρόνως, ο καταλύτης του συμβάντος και το στοιχείο του αντιπερισπασμού των μαζών μέσω του φόβου¹.

Ωστόσο, παρά τις υποθέσεις που είχα διατυπώσει από το 1979 στο βιβλίο μου *Περί της τρομοκρατίας και του Κράτους* αναφορικά με τους τρόπους που θα είχε πραγματοποιηθεί μια τέτοια μετατροπή –αναπόφευκτη στα δικά μου μάτια– της τυπικής δημοκρατίας σε πραγματικό δεσποτισμό, παραδέχομαι ότι ποτέ μου δεν είχα φανταστεί ότι θα μπορούσε να συμβεί με το πρόσχημα ενός ιού. Και όμως οι τρόποι του Κυρίου είναι πραγματικά ανεξάντλητοι. Καθώς και εκείνοι της χεγκελιανής πανουργίας του Λόγου.

Η μοναδική αναφορά, μπορούμε να πούμε, τόσο προφητική όσο και ενοχλητική, είναι αυτή που βρήκα σ' ένα άρθρο του Ζακ Αταλί, πρώην αφεντικού της τράπεζας BERD, που είχε γράψει στο *L'Express*, κατά τη διάρκεια της επιδημίας του 2009:

«Εάν η επιδημία γίνει λίγο πιο σοβαρή, κάτι που μπορεί να συμβεί, δεδομένου ότι μεταδίδεται από άνθρωπο σε άνθρωπο, θα έχει πραγματικά πλανητικές συνέπειες: οικονομικές (τα μοντέλα δείχνουν ότι θα μπορούσε να οδηγήσει σε απώλειες τριών τρισεκατομμυρίων δολαρίων, ήτοι σε πτώση 5% του παγκόσμιου ΑΕΠ) και πολιτικές (λόγω των κινδύνων της μετάδοσης.) Θα πρέπει, κατά συνέπεια, να συσταθεί μια παγκόσμια αστυνομία, ένα παγκόσμιο απόθεμα, και επομένως μια παγκόσμια φορολογία. Εν συνεχεία θα μπορέσουν, πολύ πιο γρή-

γορα από ό,τι θα είχε επιτραπεί μόνο από οικονομικούς λόγους, να τεθούν τα θεμέλια μιας αληθινά παγκόσμιας κυβέρνησης.»²

Η πανδημία, λοιπόν, έχει εξεταστεί ως ενδεχόμενο: πόσες προσομιώσεις, άραγε, θα έχουν γίνει από τις μεγάλες ασφαλιστικές εταιρίες! Και από τις υπηρεσίες προστασίας των Κρατών! Πριν από λίγες μέρες, ο πρώην πρωθυπουργός της Βρετανίας Γκόρντον Μπράουν επανήλθε στην αναγκαιότητα μιας παγκόσμιας κυβέρνησης: «Ο Γκόρντον Μπράουν παρότρυνε τους παγκόσμιους ηγέτες να δημιουργήσουν μια προσωρινή μορφή παγκόσμιας κυβέρνησης για την αντιμετώπιση αμφότερων των κρίσεων, ιατρικής και οικονομικής, που προκαλούνται από την πανδημία της Covid-19.»³

Είναι περιττό να προσθέσουμε πως το να αρπάξει κανείς μια τέτοια ευκαιρία ή να τη δημιουργήσει, δεν κάνει μεγάλη διαφορά. Από τη στιγμή που υπάρχει η πρόθεση και ο στρατηγικός σχεδιασμός, αρκεί να βρεθεί το πρόσχημα και κατόπιν ενεργεί κανείς αναλόγως. Κανένας μεταξύ των αρχηγών των κρατών, εκτός από την αρχή, δεν προφυλάχθηκε από την ανοησία του ενός ή του άλλου. Εν συνεχεία, όλοι αυτοί οι πολιτικοί, από τον Τζουζέπε Κόντε έως τον Όρμπαν, από τον Τζόνσον έως τον Τραμπ, κ.λπ., όσο άξεστοι κι αν είναι, σύντομα διαπίστωσαν τι τους επέτρεπε ο ιός να κάνουν με τα γερασμένα συντάγματα, τους κανονισμούς και τους νόμους. Η κατάσταση ανάγκης συγχωρεί όλη την παρανομία.

Μόλις η τρομοκρατία, που θα συμφωνήσουμε ότι της έγινε κατάχρηση, είχε εξαντλήσει το μέγιστο των δυνατοτήτων της, που τόσο καλά δοκιμάστηκαν παντού στην πρώτη δεκαπενταετία του νέου αιώνα, ήρθε πλέον ο καιρός να κάνουμε το επόμενο βήμα, όπως το προανήγγειλα από το 2011, στο κείμενό μου Από την τρομοκρατία στο δεσποτισμό.

Εξάλλου, η μέθοδος της αντιεξέγερσης που έγινε αμέσως και παντού αυτό που αποκαλείται εντελώς ψευδώς «πόλεμος ενάντια στον ιό», επιβεβαιώνει την πρόθεση που διέπει τις «ανθρωπιστικές» επιχειρήσεις ενός τέτοιου πολέμου, που δεν είναι εναντίον του ιού, αλλά εναντίον όλων των κανόνων, των δικαιωμάτων, των εγγυήσεων, των θεσμών και των ανθρώπων του παλιού κόσμου: μιλώ για τον κόσμο και τους θεσμούς που ισχύουν από την Γαλλική Επανάσταση και που τώρα, μέσα σε λίγους μήνες, εξαφανίζονται μπροστά στα μάτια μας, με την ταχύτητα που εξαφανίστηκε η Σοβιετική Ένωση. Η επιδημία θα τελειώσει, εντούτοις όχι όλα τα μέτρα, οι δυνατότητες και οι συνέπειες που έχει προκαλέσει και με τις οποίες αυτή τη στιγμή πειραματίζονται. Γεννάμε ένα νέο κόσμο μέσα σε οδύνες.

Γινόμαστε μάρτυρες, λοιπόν, της αποσύνθεσης και του τέλους ενός κόσμου και ενός πολιτισμού, εκείνου της αστικής δημοκρατίας με τα Κοινοβούλια της, τα δικαιώματά της, τις εξουσίες και τους ελεγκτικούς μηχανισμούς εφεξής απολύτως άχρηστοι, επειδή οι νόμοι και τα αναγκαστικά μέτρα υπαγορεύονται από την εκτελεστική εξουσία, δίχως να επικυρωθούν άμεσα από τα Κοινοβούλια, και όπου το δικαστικό σώμα καθώς και η ελευθερία έκφρασης στερούνται κάθε εκδήλωση ανεξαρτησίας, συνεπώς κάθε λειτουργίας αντισταθμιστικής ισχύος.

Έτσι, απότομα και τραυματικά προσαρμόζονται οι λαοί (όπως το διατύπωσε ο Μακιαβέλλι, «οι αχρειότητες πρέπει να γίνονται δια μιας, ώστε, αυτοί οι οποίοι τις υφίστανται να μην έχουν το χρόνο να τις γευτούν»): ο πολίτης έχει ήδη εδώ και καιρό εξαφανιστεί προς όφελος του καταναλωτή, ενώ ο τελευταίος τώρα περιορίζεται στο ρόλο του απλού ασθενούς όπου πάνω του ασκείται δικαίωμα ζωής και θανάτου, στον οποίο μπορεί οποιοσδήποτε να χορηγήσει οποιαδήποτε θεραπεία, ή ακόμα και να αποφασίσει να τον εξαλείψει, αναλόγως την ηλικία του (παραγωγική ή μη παραγωγική), ή σύμφωνα με οποιοδήποτε άλλο κριτήριο αποφασισμένο αυθαίρετα και αναντίρρητα, στη διακριτική ευχέρεια του περιθάλλοντος προσωπικού ή όποιων άλλων. Μόλις φυλακιστεί στο σπίτι ή στο νοσοκομείο, τι μπορεί να κάνει ενάντια στον καταναγκασμό, την κακοποίηση, την αυθαιρεσία;

Ο συνταγματικός χάρτης έχει ανασταλεί, στην Ιταλία για παράδειγμα, δίχως να εγείρει την παραμικρή διαμαρτυρία, ούτε καν από τον «εγγυητή» των θεσμικών οργάνων, τον Πρόεδρο Ματαρέλα. Οι υπήκοοι, που έχουν καταστεί απλές, ανώνυμες και απομονωμένες μονάδες, δεν έχουν πλέον καμία «ισότητα» να επικαλεστούν ούτε δικαιώματα να προβάλλουν. Τα ίδια τα δικαιώματα δεν έχουν κανονιστική ισχύ, αλλά ανήκουν ήδη στη σφαίρα της διακριτικής ευχέρειας, όπως η ζωή και ο θάνατος. Όπως είδαμε, με το πρόσχημα του κορωνοϊού, στην Ιταλία επιτρέπεται να σκοτώσεις αμέσως και ατιμώρητα 13 ή 14 άοπλους κρατούμενους, χωρίς να μας ενδιαφέρει καν να δηλώσουμε τα ονόματά τους, ούτε το έγκλημα τους, ούτε κάτω από ποιες περιστάσεις εξελίχθηκε το συμβάν, και κανείς δεν εξεγείρεται. Τα καταφέρνουμε καλύτερα ακόμα και από τους Γερμανούς στις φυλακές Σταμχάιμ. Τουλάχιστον για τα εγκλήματά μας, θα πρέπει να μας θαυμάσουν!

Δεν συζητάμε τίποτα πια, παρεκτός του χρήματος. Και ένα κράτος όπως το ιταλικό ξεπέφτει στη ζητιανιά στο μακάβριο και παράνομο Eurogroup για τα κεφάλαια που απαιτούνται για τον μετασχηματισμό της δημοκρατίας σε δεσποτισμό. Πρόκειται για αυτό το ίδιο Eurogroup που το 2015 επιδίωκε εξανα-

γκαστικά την απαλλοτριώση ολόκληρης της ελληνικής δημόσιας περιουσίας, του **Παρθενώνα** συμπεριλαμβανομένου, για να το προσφέρει σ' ένα ταμείο τοποθετημένο στο Λουξεμβούργο, κάτω από γερμανικό έλεγχο: ακόμα και το *Der Spiegel* προσδιόρισε τότε τις επιταγές του Eurogroup ως «κατάλογο ωμοτήτων» για την ταπεινώση της Ελλάδας, και ο Αμπρόυζ Έβανς-Πρίτσαρντ, στην *Telegraph*, έγραψε ότι αν θέλαμε να χρονολογήσουμε το τέλος του ευρωπαϊκής ιδέας, εκείνη η ημερομηνία ήταν κατάλληλη. Τώρα επιτέλους το πράγμα τέλειωσε. Απομένει μόνο το ευρώ, μολοντί προσωρινά.

Ο νεοφιλελευθερισμός δεν έχει ασχοληθεί με τους παλιούς ταξικούς αγώνες, δεν τους συγκρατεί καν στη μνήμη του, πιστεύει ότι τους έχει διαγράψει ακόμα και από το λεξικό. Επιπλέον, πιστεύει ότι είναι παντοδύναμος· που δεν σημαίνει ότι δεν τους φοβάται: αφού γνωρίζει πολύ καλά όσα προετοιμάζεται να επιβάλλει στους λαούς. Είναι προφανές πως σύντομα οι άνθρωποι θα πεινούν· είναι προφανές ότι οι άνεργοι θα είναι πλήθη· είναι προφανές ότι οι άνθρωποι που δουλεύουν μαύρα (4 εκατομμύρια στην Ιταλία) δεν θα λάβουν καμία υποστήριξη. Και όσοι έχουν προσωρινή εργασία, και δεν έχουν τίποτα να χάσουν, θα ξεκινήσουν αγώνες και σαμποτάζ. Αυτό εξηγεί γιατί η στρατηγική της αντιμετώπισης της πανδημίας είναι πρώτα απ' όλα μια στρατηγική της αντιεξέγερσης. Θα δούμε μερικά ωραία στην Αμερική. Τα στρατόπεδα FEMA θα γεμίσουν σύντομα.

Ο νέος δεσποτισμός έχει ως εκ τούτου τουλάχιστον δύο ισχυρούς λόγους για να επιβληθεί στη Δύση: ο πρώτος είναι για να αντιμετωπίσει την εσωτερική αναταραχή που προκαλεί και που αναμένει· και ο άλλος για να προετοιμαστεί για τον εξωτερικό πόλεμο εναντίον ενός κατασκευασμένου εχθρού, κάτι που είναι επίσης ο παλαιότερος δεσποτισμός στην ιστορία, για τον οποίο δεν έχουμε να μάθουμε τίποτα παραπάνω ήδη από τον καιρό του Βιβλίου του Άρχοντα Σιάνγκ (4^{ος} αιώνας π.χ.) — βιβλίο που όλοι οι δυτικοί στρατηγοί θα πρέπει να βιαστούν να διαβάσουν, με τη μέγιστη προσοχή. Εφόσον αποφασίσαμε να επιτεθούμε στον κινεζικό δεσποτισμό, οφείλουμε να αρχίσουμε να αποδεικνύομαστε καλύτεροι του στο δικό του πεδίο: δηλαδή πιο αποτελεσματικοί, λιγότερο δαπανηροί και πιο αποδοτικοί. Κοντολογίς, ένας δεσποτισμός ανώτερος. Ωστόσο, αυτό απομένει ν' αποδειχθεί.

Χάρη στον ιό, η ευθραυστότητα του κόσμου μας εμφανίζεται στο φως της μέρας. Το παιχνίδι που παίζεται είναι απείρως πιο επικίνδυνο από τον ιό, και θα στοιχίσει περισσότερους θανάτους. Και όμως, οι σύγχρονοί μας φαίνεται να φοβούνται μόνο τον ιό...

Φαίνεται ότι στην σημερινή εποχή έχει ανατεθεί το καθήκον να αντικρούσει αυτό που είπε ο Χέγκελ, αναφορικά με τη φιλοσοφία της ιστορίας: «Η παγκόσμια ιστορία είναι η πρόοδος στη συνείδηση της ελευθερίας». Ωστόσο, η ίδια η ελευθερία δεν υπάρχει παρά μόνο στο μέτρο που αγωνίζεται με το αντίθετό της — ας προστεθεί. Που βρίσκεται σήμερα; Που είναι όταν στη Ιταλία και στη Γαλλία οι άνθρωποι καταγγέλουν όσους δεν υπακούν;

Εάν ένα απλό μικρόβιο ήταν αρκετό για να καταβυθίσει τον κόσμο μας στην υποταγή στον πλέον αποκρουστικό από τους δεσποτισμούς, αυτό σημαίνει ότι ο κόσμος μας ήταν ήδη έτοιμος για έναν τέτοιο δεσποτισμό που ένα απλό μικρόβιο ήταν αρκετό γι' αυτό.

Οι ιστορικοί θα αποκαλέσουν την εποχή που ξεκινάει τώρα, εποχή του Δυτικού Δεσποτισμού.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] Je vois que Edward Snowden arrive à la même conclusion dans l'interview, parue le 10 avril 2020 ici : <https://www.youtube.com/watch?v=k5OAJnveyJo>

[2] https://www.lexpress.fr/actualite/societe/sante/avancer-par-peur_758721.html

[3] <https://www.theguardian.com/politics/2020/mar/26/gordon-brown-calls-for-global-government-to-tackle-coronavirus>

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ

LE DESPOTISME OCCIDENTAL

δημοσιεύθηκε στο

<https://blogs.mediapart.fr/sanguinettigianfranco3/blog/120420/le-despotisme-occidental>

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

στους

Κώστα Λεγάκη, για την επιμέλεια του κειμένου

Χριστίνα Βασιλοπούλου, για τη συμβολή της στη μετάφραση

□ Τ Ο □ Φ Υ Λ Λ Α Δ Ι Ο
□ Ο □ Δ Υ Τ Ι Κ Ο Σ □
Δ Ε Σ Π Ο Τ Ι Σ Μ Ο Σ □
Τ Ο Υ □ G I A N F R A N C O
□ S A N G U I N E T T I
□ Σ Ε □ Μ Ε Τ Α Φ Ρ Α Σ Η
□ Τ Η Λ Ε Μ Α Χ Ο Υ □
Δ Ο Υ Φ Ε Ξ Η □
Α Ν Τ Ω Ν Ο Π Ο Υ Λ Ο Υ □
Σ Χ Ε Δ Ι Α Σ Τ Η Κ Ε □
Κ Α Ι □ Κ Υ Κ Λ Ο Φ Ο Ρ Η
Σ Ε □ Τ Ο Ν □ Α Π Ρ Ι Α
Ι Ο □ Τ Ο Υ □ 2 0 2 0 □
Γ Ι Α □ Λ Ο Γ Α Ρ Ι Α
Σ Μ Ο □ Τ Ω Ν □ Ε Κ Δ
Ο Σ Ε Ω Ν □ Τ Ω Ν □
Σ Υ Ν Α Δ Ε Λ Φ Ω Ν □

